

POROČILO O IZVEDENEM REGIJSKEM SREČANJU

v območju OSREDNJA SLOVENIJA

I. OSNOVNI PODATKI O SREČANJU

Vključeni LAS: LAS Barje z zaledjem, LAS Srce Slovenije, LAS Sožitje med mestom in podeželjem, LAS Za mesto in vas

Kraj in datum izvedbe: Vrhnika, Cankarjev dom, 13. 11. 2025

Udeleženci srečanja

Dogodka se je udeležilo 54 udeležencev.

Udeleženci po sektorjih:

Sektor in ključni predstavniki sektorja	Število udeležencev / delež
Gospodarski sektor: OOO Ljubljana – Vič, DEOS, kmetije	14 / 0,26
Javni sektor: 3 župani (Občine Dol pri Ljubljani, Horjul, Log-Dragomer), RRA LUR, MKGP, BF UL, FF UL, KPLB, 4 LAS, Urbanistični inštitut RS	28 / 0,52
Zasebni sektor: DRSP, Županova jama, Zavod Medgeneracijsko središče Komenda	12 / 0,22

Udeleženci po delavnicah:

Ime delavnice	Število udeležencev / delež
Konflikti na podeželju – prostorski, socialni, okoljski in gospodarski vidiki	33 / 0,61
Stanovanjska problematika na podeželju – med pomanjkanjem in neizkoriščenostjo	21 / 0,39

II. KLJUČNE UGOTOVITVE DELAVNIC

Delavnica 1: Konflikti na podeželju – prostorski, socialni, okoljski in gospodarski vidiki (zapišite poudarke, ki so sinteza delovanja skupine)

A) IZZIVI S KATERIMI SE SREČUJE OBMOČJE (vsak izziv poimenovati in opisati v nekaj stavkih)

- **POMANJKANJE SPOŠTOVANJA DO PODEŽELSKEGA PROSTORA:**

Dnevni obiskovalci podeželja ne kažejo spoštovanja do tega prostora (parkiranje na travnatih in njivskih površinah, poljskih poteh in s tem uničujejo travniške in njivske površine oziroma onemogočajo dostop do njih). Obiskovalci hodijo po zasebnih zemljiščih, smetijo, nimajo privezanih psov, za njimi ne pobirajo iztrebkov. Izpostavljeno puščanje pločevink, ki se z balirkami zrežejo v ostre predmete, ki jih krave pojejo.

Preveč tekmecev za omejen prostor – kmetje potrebujejo površine za kmetovanje, nekmetje in obiskovalci bi imeli prostor za rekreacijo in sprostitev.

- **SLABŠI POGOJI ZA KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE:**

Na podeželju je slabša dostopnost do infrastrukture (internet, javni prevoz, pošta, zdravstveni dom, službe, ...).

Prisotnost medvedov in volkov.

- **ODNOS MED STAROSELCI IN PRISELJENCI:**

Priseljenci se ne vključijo ali težko vključujejo v lokalno okolje (priseljenci vsiljujejo svoja pravila – zvonovi, gnojenje; konflikti med kmetovalci in priseljenci; psi). Po drugi strani pa so staroselci zaprti v svoje obstoječe skupnosti in težko sprejemajo nove člane.

Priseljenci ne razumejo tradicionalnega podeželskega okolja / navad / običajev.

Priseljenci lahko v lokalno okolje prinesejo novosti, ki predstavljajo prednosti, ki olajšajo vsakdanje življenje (npr. nova avtobusna linija zaradi večjega števila prebivalcev).

- **TRK INTERESOV; ODNOSNI KONFLIKTI** (individualizem, egoizem):

Trk različnih interesov – podeželje ima več funkcij npr. kmetijsko, bivanje, šport, turizem, ... Staroselci in priseljeni imajo različen pogled na podeželski prostor – razvoj. Zaradi pomanjkanja komunikacije obstaja nerazumevanje druge strani (življenjski slog). Pri obeh skupinah je opaziti neodprtost, neprilagojenost, nestrpnost, nevoščljivost do drugačnega (razlike staroselci / priseljenci, stari / mladi).

V lokalnem okolju obstajajo stare zamere, ki se prenašajo na nove generacije.

Izpostavljeno je bilo premalo komunikacije med odločevalci in ljudmi (nesodelovanje z lokalno skupnostjo: občina, gospodarstvo).

Konflikti zaradi prevelikega in nepremišljenega priseljevanja.

B) REŠITVE, KI JIH OBMOČJE PREDLAGA ZA POSAMEZEN IZZIV (vsako rešitev poimenovati in opisati v nekaj stavkih)

- **KOMUNIKACIJA:**

Povečati obseg redne komunikacije med različnimi skupinami. Npr. organizirati dneve odprtih vrat kmetij in podjetij.

Organizirati povezovalne dogodke, tematske delavnice.

Druženje bodo povezala skupnost in dala priložnost za identifikacijo skupnih interesov (npr. urejena infrastruktura).

Potrebno jasno opredeliti različne deležnike – kakšno vlogo, pomen, odgovornost ima vsak.

Strokovni delavci (Občine, kmetijski svetovalci, upravne enote, ...) so na razpolago lokalnim prebivalcem pri reševanju različnih izzivov.

- **PARTICIPACIJA:**

Dati prostor konstruktivni mladini (spodbujati mlade k vklopu / participaciji v lokalno skupnost).

Večja aktivacija in vključevanje krajevnih skupnosti v občinski proračun.

- **PRIMERI DOBRIH PRAKS:**

Strokovne službe (Občine, kmetijski svetovalci, upravne enote, ...) kompetentno in v zapovedanih rokih opravijo svoje delo.

Ozaveščanje in izobraževanje o tem, da vse strani lahko prispevajo koristna znanja in izkušnje.

LAS podpora – platforma za pomoč pri delu in pridobivanju novih znanj.

LAS je prostor srečevanj – dober zgled.

Dogodki v šoli – povezovanje skupnosti na skupnih dogodkih.

C) DOBRE/SLABE PRAKSE NA OBMOČJU, ki so vezane na vsebino delavnice (opis, izvajalec, rezultati)

/

D) PREDLOGI UKREPOV (predlagane ukrepe opisati v nekaj stavkih (kaj, kdo, kdaj,...))

Lokalni nivo (občina, regija):

- **OBČINE (letna alokacija sredstev v proračunu):** VEČJE VKLJUČEVANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI V OBČINSKI PRORAČUN
- **OBČINE (ob spremembah OPN):** USKLAJEVANJE INTERESOV (kmetijstvo – poselitev; razvoj infrastrukture)
- **OBČINE (letna alokacija sredstev v proračunu):** DATI PROSTOR KONSTRUKTIVNIM MLADIM (spodbujati mlade k vklopu / participaciji v lokalni skupnosti)
- **OBČINE (letna alokacija sredstev v proračunu):** POVEČATI VLOGO LAS (delujejo povezovalno, primeri dobrih praks, platforma za pridobivanje novih znanj)
- **OBČINE (letni dogodki):** POVEČATI DIALOG Z OBČANI, PRISLUHNI TI NJIHOVIM INTERESOM
- **OBČINE (lokalna glasila, splet):** OZAVEŠČANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Nacionalni nivo (zakonodaja, finance, EU ...)

- **DRŽAVA:** MEDRESORSKO USKLAJEVANJE INTERESOV (kmetijstvo – varstvo narave; kmetijstvo – širjenje poselitve)

Delavnica 2: Stanovanjska problematika na podeželju – med pomanjkanjem in neizkoriščenostjo

(zapišite poudarke, ki so sinteza delovanja skupine)

A) IZZIVI S KATERIMI SE SREČUJE OBMOČJE (vsak izziv poimenovati in opisati v nekaj stavkih)

- PROSTORSKO NAČRTOVANJE:

Spremembe prostorskih načrtov so počasne in zapletene ter ne dohajajo dejanskih potreb. Pomanjkanje prostih parcel (omejitve zaradi narave, vode, kmetijstva ali pa lastniki nezazidanih stavbnih zemljišč te hranijo za otroke in vnuke). Postopki za pridobivanje GD so zapleteni in dolgotrajni.

- NEIZKORIŠČEN STAVBNI FOND:

Navezanost na nepremičnine (obstoj praznih hiš, ki niso na prodaj ali na voljo za najem). Pomanjkanje stanovanj primernih za starejše (prevelike hiše v katerih živi ena ostarela oseba; ni domov ali stanovanj primernih za starejše v lokalnem okolju).

B) REŠITVE, KI JIH OBMOČJE PREDLAGA ZA POSAMEZEN IZZIV (vsako rešitev poimenovati in opisati v nekaj stavkih)

- PROSTORSKO NAČRTOVANJE:

Postopki sprejemanja OPN morajo postati hitrejši (pomagalo bi že, če bi se uradniki držali svojih rokov).

Hitrejša pridobivanje GD.

- NEIZKORIŠČEN STAVBNI FOND:

Stimulativen pristop lokalnih skupnosti do investorjev (npr. obnova starih stavb).

Spodbujanje najemodajalstva. Zakon o najemodajalcih je iz leta 1972! (potrebna je večja zaščita najemodajalcev).

Subvencije za obnovo starih stavb, da postanejo energetske varčne.

- NOVE OBLIKE BIVANJA:

Promocija in spodbujanje sobivanja (npr. bivanje mlade družine pri starejši osebi, nastanitev pri drugi družini).

Spodbujanje gospodinjstev skupnosti.

Spodbujanje razvoja srebrnih vasi na podeželju.

- EVIDENCE NEZASEDENIH STANOVANJ / HIŠ:

Ustvariti pregledne evidence nezasedenih stanovanj / hiš.

Agencija za izmenjavo nepremičnin.

C) DOBRE/SLABE PRAKSE NA OBMOČJU, ki so vezane na vsebino delavnice (opis, izvajalec, rezultati)

- Krekovo središče, Komenda.** Po več letih adaptacije povprečno velike stanovanjske hiše iz 70-ih let je Inštitut Antona Trstenjaka leta 2018 odprl enoto za razvoj alternativnih bivalnih in drugih programov za kakovostno staranje in medgeneracijsko sožitje v skupnosti. Težave s financiranjem.

D) PREDLOGI UKREPOV (predlagane ukrepe opisati v nekaj stavkih (kaj, kdo, kdaj,...))

Lokalni nivo (občina, regija):

- Informiranje o stanju stanovanjskih možnosti.
- Promocija in spodbujanje sobivanja.
- Krepitev sosedske skupnosti – spodbujanje participacije.
- Spodbujanje organizacije sosedskih srečanj.
- Stimulativen pristop lokalnih skupnosti do investitorjev.
- Hitrejši postopki OPN.
- Razvoj raznolikih oblik bivanja za starejše; spodbujanje razvoja srebrnih vasi na podeželju.
- Regionalna agencija za izmenjavo nepremičnin.

Nacionalni nivo (zakonodaja, finance, EU ...)

- Decentralizacija služb in storitev; razvoj družbene infrastrukture v manjših krajih drugje po Sloveniji.
- Uskladitev ciljev reševanja problematike na nivoju države (usklajenost ministrstev).
- Nižji davki.
- Prostor zasebni pobudi (zmanjšanje obdavčitev oddajanja stanovanj) in zaščita najemodajalcev (zakon o najemodajalcih je iz leta 1972!).
- Hitrejši postopki OPN.
- Poenostavitev pridobivanja GD.
- Razvoj raznolikih oblik bivanja za starejše; spodbujanje razvoja srebrnih vasi na podeželju.
- Pomanjkljive evidence o nezasedenih stanovanjih.
- Nacionalna agencija za izmenjavo nepremičnin.
- Subvencije za obnove starih stavb, da postanejo bolj energetske varčne.

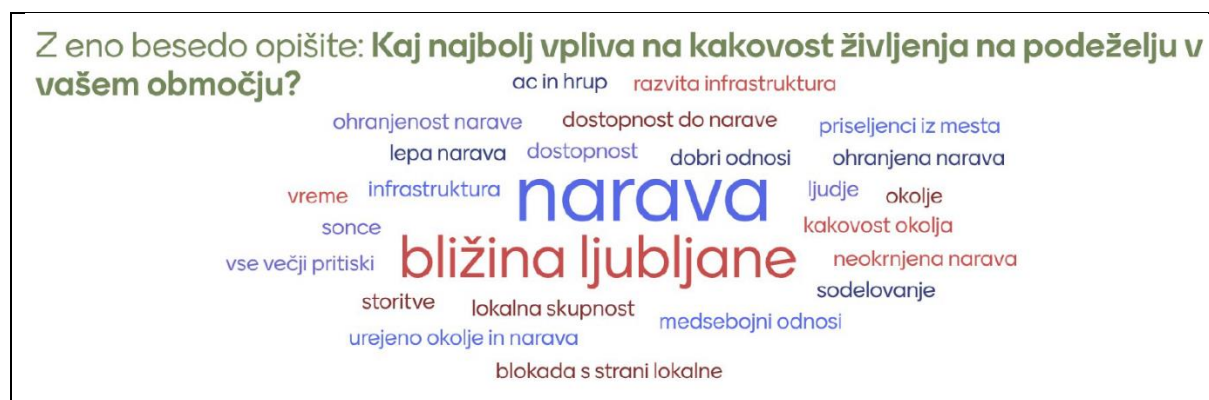
III. ANKETA MED UDELEŽENCI

Povzetek ankete

(vaša recenzija AI povzetka; vključite lahko tudi kakšen graf iz poročila, celotno poročilo o anketi pa bo priloga tega poročila)

Podeželje v Osrednjeslovenski regiji je močno pod vplivom glavnega mesta. S tem so povezane številne prednosti, ki jih glavno mesto ponuja: dostopnost storitev ob hkratni prisotnosti ohranjene narave. Rezultat je visoka kvaliteta življenja v zdravem in lepem okolju.

Podobno kot pri prejšnjem vprašanju. Kombinacija bližine Ljubljane in naravnega okolja je razlog, da je podeželje v zaledju Ljubljane privlačno za poselitev.

Z eno besedo opišite: **Na kaj vas asocirata besedi Lokalna akcijska skupina in program Leader / CLLD?**

The word cloud features the following terms, with 'sodelovanje' and 'povezovanje' being the most prominent:

- sodelovanje
- povezovanje
- projekti
- eu sredstva
- razvoj podeželja
- sončni ljudje
- vklicučenje
- butom up
- dele
- koordinacija
- skupnost
- podpora
- dobre prakse
- razvoj lokalnih skupnosti
- sredstva
- dobri projekti
- nova delovna mesta
- povezovanje in skupnost
- dokumentacija
- priložnost
- denar
- povezova od spodaj na vzo
- od spodaj navzgor
- načrtovanje od spodaj nav
- iniciative od zgoraj navzd
- lokalni projekti
- razvoj
- zdruzevanje ljudi

Udeleženci regionalnega srečanja so bili v glavnem ljudje, ki poznajo LAS in njegovo delovanje. V tej luči je potrebno tudi vrednotiti zgornje odgovore. Udeleženci LAS ter program Leader/CLLD vidijo kot povezovalni in sodelovalni element, ki prinaša možnosti za porabo EU sredstev za razvoj podeželja, ustvarjanje novih delovnih mest, za razvoj projektov po principu od spodaj navzgor.

Kakšen je glavni namen oz naloga Lokalnih akcijskih skupin in programa LEADER / CLLD?			
Povezovalna vloga	Povezovanje ljudi	usmerjati lokalni razvoj	Podpora pri pripravi projektov
Spodbuda lokalnega razvoja in povezovanje	Lokalni razvoj	Omogočiti skladen razvoj	Povezovanje in zavedanje skupne
Uresničevanje idej od spodaj navzgor	Spodbujanje razvoja podeželja, povezovanje in ustvarjanje delovnih mest. Ustvarjanje pogojev, da ljudje ostanejo na podeželju.	Spodbujanje lokalne udeležbe od spodaj navzgor	Zastopanje lokalnih interesov
Pristop od spodaj navzgor	Spodbujanje sodelovanja različnih skupin/akterjev	Razvoj po meri lokalne skupnosti	Izboljšati kvaliteto bivanja in priložnosti za razvoj gospodarskih idej
Razvoj podeželja	Izboljšanje življenja v lokalnem okolju, pomoč lokalnim podjetjem	Opolnomočenje	Povezovanje, sodelovanje
Spodbujanje projektov, ki prispevajo k razvoju v lokalni skupnosti	Podpira lokalnih interesov	Pomoč pri razvoju lokalnega okolja	Pristop od spodaj navzgor, za uresničevanje lokalnih potreb
Projektno delo	Pomoč pri idejnih zasnovah, projektiranju, realiziranju ter črpanju finančnih sredstev.	Povezovanje zainteresiranih ljudi	Pomoč
Širjenje in omogočanje idej, pogledom	Upravljanje z EU sredstvi	Podpora pri pridobivanju EU sredstev	Povezovanje skupnosti
Financiranje dobrih programov	Da podpre in pomaga deležnikom	Povezovanje interesov	Delo s terenom
Izboljšanje podeželja	Animacija	Osveščanje o možnostih	informacijske aktivnosti

Odgovori kažejo, da LAS igra pomembno vlogo pri povezovanju različnih skupin in akterjev lokalnih prebivalcev z namenom priprave projektov, ki so pripravljani na podlagi lokalnih idej in projektov z namenom razvoja lokalnih skupnosti (podeželja). LAS je prisoten na terenu, kjer informira, animira, zbira ideje, nudi pomoč, izobražuje, zastopa lokalne interese.

Kako naj se Lokalne akcijske skupine še bolj približajo potrebam prebivalcev in jih aktivno vključijo v razvoj podeželja?			
Delo na terenu z ljudmi	Prisotnost na terenu	Več oglaševanja da to obstaja	Aktivno delo na terenu
Več ozaveševalnih dogodkov	S predstavitvijo dobrih praks in dobrih projektov	Obsežnejša animacija	Komuniciranje navzven
Obveščanje širše lokalne javnosti	Naslavljati dejanske potrebe, ne izvajati investicije	Promocija programa med ljudmi	Javno izpostavljanje- radio, tv, časopis
Povečati denarni sklad za nadaljnji razvoj	Predstavitve dobrih praks	organiziranje dogodkov, delavnic	Občinam onemogočite prijavljati razpise na LAS, saj imajo druge mehanizme financiranja in "povozijo" manjše a pomembne lokalne akterje.
Preučitev lokalnih potreb, ne upoštevanje trenutnih splošnih trendov	Prek nadaljnjih raziskav lokalnih potreb in izvedbenih projektov sodelovanja	Zmaščanje administracije	Članki, govorjenje o LAS, skupne aktivnosti s prebivalci
Z animacijo, prisotnostjo na terenu, dobro svetovanje	Pripravijo zanimive nacerte	S predstavitvami doslej izvedenih uspešnih projektov	Z delavnicami in primeri dobrih praks
Zmanjšanje administracije in strogih meril	Leteče pisarne	Aktivacija in vključevanje mladih	Terenski pristop, sodelovanje med projektnimi idejami - nadgradnja projektnih idej
Odprta vrata in svetovanje	Na razpolago bi morale imeti več sredstev, da bi lahko podprli se več dobrih malih projektov za ljudi	Lotimo se čiščenja struge Ljubljane in drugih državnih vodotokov!	Z delavnicami, informiranjem in promocijo
Manj zahtevna prijava in naročanje	Teren		

LAS morajo še naprej skrbeti za promocijo programa (v živo in v medijih; predstavitve dobrih praks), prisotnost na terenu (leteče pisarne, svetovanja, identifikacija dejanskih lokalnih potreb), za zmanjševanje birokracije, za zagotavljanje več sredstev, da bi podprli dobre male projekte za ljudi.

IV. KLJUČNO SPOROČILO REGIONALNEGA SREČANJA

(V nekaj stavkih zapišite ključno sporočilo srečanja)

Podeželje v zaledju glavnega mesta je močno pod njegovim vplivom. Po eni strani je bližina glavnega mesta pozitivna saj omogoča dobro kvaliteto življenja zaradi bližine storitev (infrastruktura, službe, družabni dogodki, ...), po drugi strani pa ljudje lahko živijo ali dostopajo do kvalitetnih naravnih površin, ki so vir dobre lokalne hrane in prostorov za rekreacijo in prosti čas.

Privlačnost tega prostora je razlog, da je na podeželje v zaledju Ljubljane velik pritisk na gradnjo stanovanj / hiš. Številni so primeri, ko investitorji zazidalne parcele maksimalno pozidajo in ustvarijo neke manjše soseske. Kupci in prebivalci v teh soseskah najpogosteje ne prihajajo iz lokalnega okolja in imajo veliko težav pri vključevanju v lokalno skupnost. Razlogi za ne vključevanje so povezani z nepoznavanjem lokalnih navad in običajev ter pogosto zaprtih obstoječih skupnosti. Novi prebivalci zaradi nenavezanosti na lokalno okolje tega ne spoštujejo dovolj. Lokalna skupnost je tako velikokrat razdeljena na staroselce in prišleke, ki na obstoječi prostor, ki si ga delijo, gledajo le iz svoje perspektive. Posledica so številni konflikti, ki obema skupinama zmanjšujeta kvaliteto življenja.

Eden od izzivov območja je neizkoriščen stavbni fond. Lahko gre za prazne hiše, ki niso na prodaj ali na voljo za najem, prevelike hiše v katerih živi le ena starejša oseba ali za nezazidana stavbna zemljišča, ki jih lastniki 'hranijo' za potomce.

Rešitev za zmanjševanje konfliktov na podeželju udeleženci srečanja vidijo v izboljšani komunikaciji. V ta namen predlagajo, da se na občinskem nivoju več sredstev nameni krajevnim skupnostim, ki lažje identificirajo lokalne potrebe; da se več občinskih sredstev nameni mladim, ki bodo tako participirali v lokalni skupnosti; da se poveča obseg komunikacije na vseh nivojih. To se lahko doseže z organizacijo različnih dogodkov namenjenih lokalnim prebivalcem, z rednimi posveti med Občino in prebivalci ter z rednim obveščanjem prebivalcev preko lokalnih glasil.

Udeleženci posveta za občinski in državni nivo predlagajo ureditev evidenc o prostih stanovanjih in hišah, predlagajo ustanovitev agencije za izmenjavo stanovanj, načrtovanje mreže srebrnih vasi, ureditev davčne zakonodaje, ki ne bo spodbujala kopičenja praznih stanovanj in nezazidanih stavbnih zemljišč.

Na državnem nivoju udeleženci predlagajo več medresorskega usklajevanja na področju prostorskega načrtovanja in ureditvijo zakonodaje povezane z najemanjem stanovanj (prevelika obremenitev z davki).

LAS je bil večkrat izpostavljen kot generator povezovanja lokalnih skupnosti in nekdo ki zaradi prisotnosti na terenu dobro prepozna lokalne potrebe. Hkrati ima LAS znanja, da pomaga pri pripravi in izvedbi malih projektov, ki so pomembni za lokalne prebivalce.

Priloge:

- Lista prisotnosti
- Prepis izročkov delavnic
- Foto dogodka (mapa)
- Foto rezultatov – konflikti (mapa)
- Foto rezultatov – stanovanja (mapa)